

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	1
2. Az információs rendszerek világa.....	5
2.1. Definíciók és alapfogalmak.....	6
2.2. A vállalati alkalmazások közös tulajdonságai	9
2.3. IT-megoldások bevezetése	12
2.4. Az információs rendszerek típusai	13
2.4.1. Szervezeti hierarchiát követő csoportosítás	14
2.4.2. Csoportosítás a partnerek szerepköre szerint.....	15
2.5. Vállalati alkalmazások adatfeldolgozási teljesítménye	17
2.6. Elosztott és párhuzamos feldolgozás	19
2.6.1. Skálázhatóság és rendszer-optimalizálás.....	20
2.6.2. A párhuzamos feldolgozás jellemzői	21
2.6.3. A párhuzamosítás mértékei.....	23
2.7. Kérdések és válaszok.....	26
3. Az információs rendszerek felépítése	31
3.1. Mi a rendszer-architektúra?	31
3.2. Történeti áttekintés	32
3.2.1. Infrastrukturális fejlődés.....	33
3.2.2. A korai alkalmazásfejlesztés alakulása.....	35
3.2.3. Az 1990-es évek.....	36
3.2.4. A 2000-es évek és napjaink	38
3.3. Központosított és elosztott rendszerek.....	40
3.3.1. A központosított rendszerek előnyei.....	41
3.3.2. A központosított rendszerek problémái.....	43
3.3.3. Az elosztott rendszerek előnyei és hátrányai	44
3.4. Architektúrális tervezési minták.....	46
3.4.1. Kliens-szerver architektúra	47
3.4.2. A rétegszerkezet.....	48
3.4.3. Alternatív megoldások.....	50
3.5. Az információs rendszerek csoportosítása architektúra alapján	53
3.6. Kétrétegű architektúrák	54

3.7. Háromrétegű architektúrák	56
3.7.1. A rétegek szétválasztása	57
3.7.2. A rétegek elhelyezése	57
3.8. A rétegszerkezet kiterjesztése	60
3.9. Kérdések és válaszok.....	61
4. A kliensoldal.....	65
4.1. Vastagkliens-megoldások	65
4.2. Vékonykliens-megoldások.....	68
4.2.1. Vékonykliens típusok és általános tulajdonságok.....	69
4.2.2. Böngészőre épülő vékonykliens-alkalmazások.....	71
4.2.3. Áttérés vastagkliensről vékonykliensre.....	74
4.3. Okoskliens-megoldások	76
4.3.1. Szoros és laza csatolás.....	77
4.3.2. Szolgáltatásorientált architektúra.....	78
4.3.3. Szolgáltatásorientált architektúra követelményei.....	79
4.3.4. Új igények a kliensoldali fejlesztésben	82
4.3.5. Az okoskliensek jellemzői	84
4.3.5.1. Helyi erőforrások használata	85
4.3.5.2. Hálózati erőforrások használata	85
4.3.5.3. Nem folyamatos hálózati kapcsolat támogatása.....	86
4.3.5.4. Intelligens telepítés és szoftverfrissítés.....	86
4.3.5.5. Alkalmazkodás változatos kliensplatformokhoz.....	87
4.3.6. Okoskliens típusok.....	88
4.4. Mobilkliens-megoldások	90
4.4.1. A mobilkliensek jellemzői	91
4.4.2. Mobilkliensek teljesítménye	93
4.5. A különféle kliensarchitektúrák értékelése.....	94
4.6. Kérdések és válaszok.....	96
5. Nagy teljesítményű rendszerek	99
5.1. Történeti áttekintés	100
5.1.1. A teljesítménynövelés útjai.....	101
5.1.2. A párhuzamosítás története	104
5.1.3. Mai párhuzamos architektúrák	106
5.1.4. Nagy teljesítményű számítási rendszerek csoportosítása	108
5.1.4.1. A szuperszámítógépek csoportosítása.....	109
5.1.4.2. Elosztott rendszerek.....	111

5.2. Hagyományos SIMD-szuperszámítógépek	113
5.2.1. Vektorprocesszor-alapú architektúrák.....	113
5.2.2. Hosszú utasításszavú architektúrák.....	115
5.2.3. Masszívan párhuzamos feldolgozás	118
5.3. Szálszintű párhuzamosítást alkalmazó MIMD-számítógépek.....	121
5.3.1. Processzorok és a memóriák sebességviszonyai	122
5.3.1.1. A cache-memóriák működése	124
5.3.1.2. Memóriaterületek leképezése.....	127
5.3.1.3. A többprocesszoros rendszerek skálázási problémái	129
5.3.2. Központi memóriavezérlős architektúrák.....	132
5.3.3. SMP-architektúrák.....	134
5.3.4. Az SMP-architektúrák kiterjesztése	136
5.3.5. Cache-koherens NUMA-architektúrák	138
5.3.6. Nem cache-koherens NUMA-architektúrák.....	144
5.4. Klaszterek.....	146
5.4.1. Klaszterek típusai és főbb tulajdonságai.....	148
5.4.2. Hardverfelépítés	150
5.4.3. Összekapcsoló hálózatok	151
5.4.3.1. Kommunikációs hardverek.....	152
5.4.3.2. A szoftver szerepe.....	154
5.5. Nagy teljesítményű rendszerek összehasonlítása	155
5.6. Kérdések és válaszok.....	160
6. Hibatűró rendszerek.....	163
6.1. Az elérhetőség definiálása.....	164
6.1.1. Alapfogalmak	165
6.1.2. Összetett rendszerek elérhetősége	166
6.1.3. Hibatűró rendszerek	167
6.2. A megbízhatóság növelésének eszközei.....	168
6.3. A megbízhatóság szintjei.....	170
6.4. A hibalehetőségek kezelése	174
6.4.1. Modellek és előfeltevések	174
6.4.2. Tipikus hibaforrások és védekezési módszerek.....	176
6.4.3. A tartalékképzés gyakorlati korlátai.....	179
6.5. Gazdaságossági értékelés	181
6.5.1. A rendszerleállás ára.....	182
6.5.2. Értékbecslési és megtérülési modell.....	184
6.5.3. Számpélda.....	186

6.6. Hibatűrő klaszterezés	189
6.6.1. Az átkapcsolási folyamat tulajdonságai.....	190
6.6.2. A klaszterkonfiguráció építőelemei.....	193
6.6.2.1. Szerverek	193
6.6.2.2. Hálózatok.....	194
6.6.2.3. Háttértárak	195
6.6.2.4. Alkalmazások.....	196
6.6.3. Hidegtartalék-konfiguráció.....	197
6.6.4. Közös háttértárat használó melegtartalék- konfiguráció.....	199
6.6.4.1. Életjelek és automatikus monitorozás.....	200
6.6.4.2. Hálózati identitás átvétele	202
6.6.5. Közös háttértár nélküli melegtartalék- konfiguráció.....	204
6.6.6. Két vagy több aktív csomóponttal rendelkező konfigurációk.....	206
6.6.6.1. Aktív-aktív konfiguráció.....	207
6.6.6.2. Kettőnél több csomópontból álló klaszterek	209
6.6.6.3. Szolgáltatáskörnyezet-alapú tárkezelés.....	211
6.6.7. Párhuzamosan működő azonos szerepű csomópontok.....	213
6.7. Egyéb klaszterezési kérdések	215
6.7.1. A tudathasadás problémaköre	215
6.7.2. Szolgáltatásátadások tervezése.....	217
6.7.3. Klasztervezérlő szoftverek szerepe.....	219
6.8. Kérdések és válaszok.....	220
7. Vállalati rendszerek gazdaságos üzemeltetése	223
7.1. A virtualizálás	224
7.1.1. Erőforrás-virtualizálás.....	225
7.1.2. Platformvirtualizálás.....	228
7.1.3. Virtuális munkakörnyezetek.....	229
7.2. Teljes számítógépek virtualizálásának módszerei	230
7.2.1. Alkalmazásszintű virtualizálás.....	231
7.2.2. Virtualizálás operációsrendszer-szinten.....	232
7.2.3. Emuláció.....	233
7.2.4. Paravirtualizálás	234
7.2.5. Virtualizálás hardvertámogatással.....	236
7.2.5.1. Az AMD „Pacifica” architektúrája	237
7.2.5.2. Monolitikus és mikrokernelalapú hypervisorok.....	239
7.3. Virtualizálás vállalati rendszerekben	240
7.3.1. A virtualizálás motivációi	240
7.3.2. Szerverkonsolidáció és hatásai	241
7.3.3. A virtualizálás kihasználásának egyéb területei.....	246

9.3.4. Integráció a felhasználói felület szintjén.....	301
9.3.4.1. A megvalósítás alapvető lépései	303
9.3.4.2. A felhasználói felület mint gépi interfész.....	304
9.4. Az integrációs típusok összehasonlítása	305
9.5. Kérdések és válaszok.....	306
10. Vállalati alkalmazások tömeges integrációja	309
10.1. Pragmatikus és empirikus integrációs típus.....	309
10.2. Alkalmazásintegráció és tervezési minták	311
10.3. Kommunikációs architektúrák.....	312
10.3.1. A spagetti-probléma	313
10.3.2. A bevált megoldások.....	315
10.3.3. Integrációs alternatívák.....	316
10.3.4. Köztesrendszer-alapú alkalmazásintegráció.....	319
10.3.5. Az integrációs központ.....	321
10.3.5.1. Tervezési minták az integrációs központokban	321
10.3.5.2. Az integrációs központok tulajdonságai	323
10.3.6. Üzletifolyamat-kezelés	325
10.3.6.1. Az üzleti folyamatok kezelésének megvalósítása	326
10.3.6.2. Az üzletifolyamat-kezelő rendszerek felépítése	329
10.3.7. Kommunikációs architektúrák értékelése	331
10.4. Az alkalmazásintegráció koncepciók szintjei	333
10.4.1. Közvetlen, adatkapcsolati szinten megvalósított integráció	334
10.4.2. Szolgáltatásszintű integráció	334
10.4.3. Üzletifolyamat-szintű integráció.....	337
10.5. Kérdések és válaszok	338
11. Közös kommunikációs környezet: a middleware	341
11.1. A köztesrendszerek kialakulása	341
11.2. Köztesrendszer-típusok	342
11.2.1. Adatbázis-alapú köztesrendszerek	343
11.2.1.1. Adatbázis-alapú köztesrendszerek felépítése.....	345
11.2.1.2. JDBC rendszer	347
11.2.1.3. OLE DB	349
11.2.1.4. Nem hívásinterfész-alapú köztesrendszer-megoldások	350
11.2.2. Tranzakciós rendszerek	353
11.2.2.1. Tranzakciók	354
11.2.2.2. Kétfázisú véglegesítés.....	355
11.2.2.3. Tranzakciós rendszerek működése	357
11.2.2.4. Szabványok tranzakciós rendszerekben.....	359
11.2.2.5. Alkalmazáserverek.....	359

11.2.3. Távoli eljáráshívások	362
11.2.3.1. Az RPC működése	362
11.2.3.2. Az RPC-t használó alkalmazások kialakítása	364
11.2.3.3. Példaalkalmazás	366
11.2.3.4. A DCE	367
11.2.3.5. Az RPC-protokoll értékelése	368
11.2.4. Komponensalapú rendszerek	369
11.2.4.1. A komponensrendszerek felépítése	371
11.2.4.2. A DCOM és a CORBA	372
11.2.4.3. A DCOM működése	373
11.2.4.4. A DCOM használata	374
11.2.5. Üzenetorientált köztesrendszer	376
11.2.5.1. Az üzenetközpontok szerepe	378
11.2.5.2. A közzététel-elfizetés-modell	379
11.2.5.3. Gyakorlati megvalósítás	380
11.2.5.4. MSMQ	383
11.2.5.5. MQSeries	384
11.2.6. Saját készítésű köztesrendszer-megoldások	386
11.2.7. Köztesrendszer-megoldások áttekintése	387
11.3. Kérdések és válaszok	389

12. Vállalatirányítási rendszerek 391

12.1. Vállalati folyamatok lefedése dobozos termékekkel	391
12.2. A vállalatirányítási rendszerek bevezetése	393
12.2.1. Telepítés és használatbavétel	393
12.2.2. Tesztelés	394
12.2.3. Felépítés és kiegészítők	395
12.2.4. Integráció más alkalmazásokkal	397
12.3. Gyakorlati példa: betekintés az SAP-környezetbe	399
12.3.1. Interfészek	400
12.3.2. SAP-alkalmazáskörnyezet	401
12.3.3. ABAP	403
12.3.3.1. OPEN SQL	404
12.3.4. SAP elérése külső rendszerekből	406
12.3.4.1. Az SAP natív interfészei	407
12.3.4.2. Kapcsolódás Java-környezethez	408
12.3.4.3. Kapcsolódás .NET-környezethez	409
12.3.4.4. Az SAP egyéb szabványos interfészei	411
12.4. Kérdések és válaszok	411

13. Információintegráció	413
13.1. Az információintegráció folyamata	414
13.2. Döntéstámogató rendszerek	416
13.2.1. A döntéstámogató rendszerek áttekintése	416
13.2.2. A döntéstámogató rendszerek osztályozása	418
13.2.3. A döntéstámogató rendszerek eszközei	419
13.3. Adattárház-építés	421
13.3.1. Az operatív adatok felhasználásának problémái	421
13.3.2. Az üzleti intelligencia	423
13.3.3. Az adattárház-építés menete	426
13.3.4. Adattárház-építés támogatása a relációs adatmodellben	428
13.3.4.1. Multidimenziós adatmodell	428
13.3.4.2. Relációs adatok indexelése adattárházakban	431
13.4. Az adat-előkészítési technikák	433
13.4.1. Adattisztítás	434
13.4.1.1. A hiányzó értékek kezelése	434
13.4.1.2. Zaj-, redundancia- és inkonzisztenciaszűrés	436
13.4.2. Az attribútumok transzformálása	439
13.4.2.1. Normalizálás	439
13.4.2.2. Diszkretizálás	440
13.4.3. Adatredukciós eljárások	441
13.4.3.1. A tárhely csökkentését szolgáló eljárások	442
13.4.3.2. A feldolgozandó elemek számosságának csökkentése	442
13.4.3.3. A feldolgozandó elemek méretének csökkentése	443
13.5. Kérdések és válaszok	444
14. Alaptechnikák a döntéstámogató rendszerekben	447
14.1. OLAP	447
14.1.1. Műszaki problémák az OLAP rendszerekben	449
14.1.2. A multidimenziós adatmodell prezentálása és tárolása	450
14.1.3. Műveletek az OLAP-kockával	452
14.1.4. Az előkalkuláció szerepe	454
14.1.4.1. Az adatbázis-robbanás	457
14.1.4.2. Az előkalkuláció mértékének helyes megválasztása	460
14.1.5. Szállítók és piaci részesedésük	461
14.2. Adatbányászat	462
14.2.1. Módszertan és architektúra	464
14.2.2. Osztályozás	466
14.2.2.1. Minőségi paraméterek	467
14.2.2.2. Osztályozási módszerek	468

14.2.3. Klaszterezés	470
14.2.3.1. Minőségi paraméterek	471
14.2.3.2. Klaszterezési módszerek	472
14.2.4. Társítási feladatok.....	476
14.2.4.1. Társítási szabályok leírása és értékelése.....	477
14.2.4.2. Módszerek társítási szabályok keresésére.....	479
14.2.5. Szállítók és piaci részesedésük	481
14.3. Kérdések és válaszok	482
Rövidítésjegyzék	484
Fogalomjegyzék	488
Irodalomjegyzék	495
Tárgymutató	503